

บทที่ 1

บทนำ

1.1 กล่าวนำปัญหา

การคำนวณสำหรับการออกแบบระบบแสงสว่างภายในอาคาร มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน แต่วิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายนั้น ได้แก่ การคำนวณโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การใช้แสง (Coefficient of Utilization, CU หรือ Utilization Factor, UF) และการคำนวณโดยใช้ Applied Method การหาสัมประสิทธิ์การใช้แสงนั้นอาจทำได้โดยใช้วิธี British Zonal (BZ Method) หรือคำนวณตามวิธี Zonal Cavity ของ IES (New York) ซึ่งจะทำการศึกษาระยะและวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการคำนวณต่าง ๆ ดังกล่าว

วิธีการคำนวณที่ใช้ในการออกแบบระบบแสงสว่างภายในอาคารเท่าที่มีใช้กันอย่างแพร่หลายคือการใช้วิธี BZ และวิธี Zonal Cavity ของ IES (New York) ส่วนการคำนวณโดยใช้ Applied Method ของ CIE นั้นยังใช้กันไม่แพร่หลายนัก อาจเป็นเพราะเป็นวิธีที่ค่อนข้างใหม่และการคำนวณยุ่งยากกว่าสองวิธีแรก แต่ก็มีข้อได้เปรียบกว่าวิธีอื่น การวิจัยนี้จะทำการศึกษาระยะเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของวิธีต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปว่าวิธีใดเหมาะสมที่จะใช้กับงานในลักษณะใด

การออกแบบระบบแสงสว่างที่ดีนั้นนอกจากจะได้ความสว่าง (Illumination) ที่เพียงพอแล้วยังจะต้องคำนึงถึงคุณภาพของการส่องสว่างด้วย คุณภาพของการส่องสว่างนั้น ได้แก่ สีของแสง (Light Colour) การมองเห็นสีของแสง (Colour Rendering) และแสงเคืองตาหรือแกลร์ (Glare) ในการออกแบบต้องคำนึงถึงว่า ลักษณะของงาน (Quality Class) เป็นแบบใด งานที่ต้องการการส่องสว่างที่ดีจะต้องมีความสว่าง (Illuminance)

ไม่ต่ำกว่าค่าที่กำหนดไว้ในข้อกำหนด (Recommendation) สีของแสงและการมองเห็นสีของแสงจะต้องให้เหมาะสมกับงานมากที่สุด ส่วนแกลว์นั้นอาจจะดูจากค่า Glare Index ซึ่งในการวิจัยนี้จะพิจารณาโดยใช้ CIE Glare Index (CGI) หรืออาจจะใช้ CIE Glare Safeguard ก็ได้

1.2 จุดประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการคำนวณที่ใช้ในการออกแบบระบบแสงสว่างภายในอาคาร
2. ออกแบบพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคารเพื่อให้ได้ระบบไฟฟ้าแสงสว่างที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน
3. ศึกษาเชิงเปรียบเทียบการคำนวณตามวิธีของ British Zonal (London), วิธี Zonal Cavity ของ IES (New York) และ Applied Method และวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำมาใช้ออกแบบ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยในการคำนวณออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกใช้สำหรับคำนวณข้อมูลทางแสงของโคมไฟ (Photometric Data Calculations) ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกได้ว่าจะคำนวณโดยวิธีของ IES, BZ หรือ CIE ส่วนที่สองเป็นโปรแกรมช่วยในการออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างพร้อมทั้งคำนวณค่า CGI และยังสามารถเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของการใช้โคมไฟต่างชนิดกันได้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเลือกใช้โคมไฟที่เหมาะสมกับสภาพของงาน

โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ IBM PC หรือ IBM Compatible ขนาด 16 บิต หน่วยความจำอย่างน้อย 640 KB 2 Disk Drives เขียนขึ้นโดยใช้ภาษา Turbo Pascal Version 4.0

1.4 การดำเนินการวิจัย

ได้ทำการศึกษาและวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการคำนวณออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร
2. พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยโปรแกรมย่อยดังนี้
  - 2.1 โปรแกรมคำนวณข้อมูลทางแสงของโคมไฟโดยใช้วิธีของ IES, BZ และ CIE
  - 2.2 โปรแกรมที่ใช้ช่วยในการออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร โดยใช้ทั้งวิธีการคำนวณของ IES และวิธีการคำนวณแบบประยุกต์ของซีไออี (CIE Applied Method)
  - 2.3 โปรแกรมเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเมื่อใช้โคมไฟชนิดต่าง ๆ
  - 2.4 โปรแกรมช่วยในการเลือกหลอดไฟฟ้าโดยพิจารณาในแง่ของสีของแสง (Light Color) และการมองเห็นสีของแสง (Color Rendering Index, CRI)
3. วิเคราะห์การคำนวณของวิธีต่าง ๆ ทั้ง 3 วิธี คือ IES, BZ และ CIE
4. สรุปผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

1. เป็นการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณและออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร
2. สามารถนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมาใช้งานได้จริง
3. ช่วยกระตุ้นให้ผู้ออกแบบเห็นความสำคัญของระบบไฟฟ้าแสงสว่างที่ดีและมี

คุณภาพ